

Tack och adjö Bulldog

Efter nära 30 års tjänst tas skolflygplanet SK 61 Bulldog ur tjänst. Trafikflyghögskolan i Ljungbyhed tar över en del av flygplansparken, resten hamnar på tekniska skolor och flygmuseer.

AV PETER LIANDER

Under våren sker den sista officiella flygningen med SK 61 Bulldog i Försvarets regim. Därmed har också en lång epok inom den svenska flyghistorien upphört. Nu finns det inte längre något enmotorigt militärt propellerflygplan i tjänst, vilket har varit fallet sedan de första militära flygningarna på det tidiga 1910-talet.

Bulldog levererades från tillverkaren Scottish Aviation i 58 exemplar mellan åren 1971 - 74. Ytterligare 20 flygplan tillfördes armén, som använde dem till artillerieldledning.

SK 61 Bulldog användes till den grundläggande flygutbildningen (GFU) vid den dåvarande Krigsflygskolan, F 5, i Ljungbyhed. Cirka 1000 flygelever har fått sina

första flygktioner i Bulldog. Vid F 5 flög eleverna cirka 40 timmar i SK 61 innan utbildningen gick vidare med jetflygplanet SK 60. Den första ensamflygningen skedde efter ungefär 20 timmar, vartefter övningarna genomfördes omväxlande med och utan lärare ombord.

Utbildningsprogrammet inkluderade bland annat start- och landningsövningar, förbandsflygning och avancerad flygning. Bulldog användes under GFU fram till slutet av 1980-talet. Sedan dess har hela den grundläggande flygutbildningen för flygvapenpiloter skett med jetflygplanet SK 60.

När SK 61 togs i bruk ersatte den klassikern SK 50 Saab Safir, som övergick till att bli sambandsflygplan vid de olika flyg-

SK 61 Bulldog användes till den grundläggande flygutbildningen vid F 5 i Ljungbyhed.

F 21 i Luleå var ett av de sista förbanden som flög SK 61 Bulldog, vintertid utrustad med skidställ.

flottiljerna. En uppgift som under 1990-talet blev aktuell också för Bulldog. I denna nya roll blev också Bulldog en flygplanstyp som många värnpliktiga fick tillfälle att åka med i på "muckarflygning".

Skolar trafikflygare

När Trafikflyghögskolan (TFHS) bildades 1984 fick även dess elever genomföra det inledande utbildningsskedet i SK 61. Därför försågs ett antal SK 61 med viss civil instrumentering.

TFHS kommer att fortsätta flyga Bulldog även framöver. Skolan, som numera drivs med Lunds universitet som huvudman, har erbjudits att överta 33 flygplan jämte reservdelar m m.

Eftersom skolans flygplan flygs civilregistrerade har de i vissa avseenden behövt modifieras för att motsvara de krav som ställs i civila luftfartsbestämmelserna. Främst är det fråga om instrumentering

och navigeringshjälpmedel som tillkommit.

Till museum och skolor

Flygvapenmuseum på Malmen kommer att förfoga över resten av flygplansparken. Uppgiften är att ta hand om avvecklingen, vilket kommer att ske snabbt. Flygplanen står uppställda på Ljungbyhed, men de måste bort därifrån senast i sommar.

I första hand kommer flygplanen att fördelas mellan lämpliga flygmuseer. Bland annat har en del förbandsmuseer anmält sitt intresse. I andra hand kommer ett antal flygplan att fördelas till olika flygtekniska skolor i landet.

– Det är bättre att de används som instruktionsobjekt än att skrota dem, säger Flygvapenmuseums chef **Sven Scheiderbauer**. På så sätt kommer de fortfarande samhället till nytta.

Enligt museichefen har många flyg-

klubbar och privatpersoner hört sig för om möjligheterna för att få köpa ett flygplan.

Men flygplanen kräver en hel del kostsamma åtgärder innan de kan civilregistreras för privat flygning. Framför allt är det översyner av propellrar och motorer som kan bli kostsamma, men flygplanens instrumentering behöver också kompletteras för att bli godkänd civilt.

– Jag bedömer att en Bulldog som är i relativt bra skick trots allt kostar cirka en kvarts miljon kronor att ställa i ordning, säger Sven Scheiderbauer.

De personalflygklubbar som finns vid flygvapenförbanden finns naturligtvis också bland de som kan vara bland hugade Bulldog-spekulanter. Men några fördelar i likhet med vad som gavs vid anskaffningen av klubbarnas SK 50 Safir blir det inte. Sven Scheiderbauer:

– Det är inte aktuellt. Klubbarna får själva stå för alla kostnader för teknisk översyn med mera.

Flygläraren Tor Lindberg med flygelev efter ett avslutat skolflygpas. Platsen var F 5 i Ljungbyhed, året 1987.

Övning i roteflygning med SK 61 Bulldog över det karaktäristiska Skåne-landskapet.

Foto: Peter Liander